

Vernieuwde successiewet

Per 1 januari treedt de gewijzigde Successiewet in werking. De termen 'successierecht' en 'schenkingsrecht' vervallen en worden vervangen door 'erfbelasting' respectievelijk 'schenkbelasting'.

De wijzigingen op een rij. Om te beginnen: de tarieven en vrijstellingen in de schenk- en erfbelasting.

Tarieven schenk- en erfbelasting

Tarieven schenk- en erfbelasting 2010			
Deel van de belaste verkrijging	Tariefgroep 1	Tariefgroep 1A	Tariefgroep 2
	(partners en kinderen)	(kleinkinderen)	(overige verkrijgers)
€ 0 - € 118.000	10%	18%	30%
€ 118.000 - hoger	20%	36%	40%

Tarieven successie- en schenkingsrecht 2009

			Tariefgroep 1	Tariefgroep 1A	Tariefgroep 2	Tariefgroep 3
			(partners en kinderen)	(kleinkinderen)	(broers/zusters en ouders)	(niet- en ververwanten)
Schijf 1	0 -	22.763	5%	8,0%	26%	41%
Schijf 2	22.763 -	45.519	8%	12,8%	30%	45%
Schijf 3	45.519 -	91.026	12%	19,2%	35%	50%
Schijf 4	91.026 -	182.042	15%	24,0%	39%	54%
Schijf 5	182.042 -	364.073	19%	30,4%	44%	59%
Schijf 6	364.073 -	910.163	23%	36,8%	48%	63%
Schijf 7	910.163 -	hoger	27%	43,2%	53%	68%

Vrijstellingen schenk- en erfbelasting

Vrijstellingen schenkbelasting 2010

Kinderen	€ 5.000
Kinderen 18 – 35 jaar (eenmalig) of	€ 24.000
Kinderen 18 – 35 jaar (eenmalig) indien schenking wordt aangewend voor aankoop huis of voor een studie	€ 50.000
Overige verkrijgers	€ 2.000

Vrijstellingen erfbelasting 2010

Partners	€ 600.000
Kinderen en kleinkinderen	€ 19.000
Zieke en gehandicapte kinderen	€ 57.000
Ouders	€ 45.000
Overige verkrijgers	€ 2.000

Alle vrijstellingen zijn met ingang van 2010 **voetvrijstellingen**. Dat betekent dat de vrijstelling niet vervalt als meer wordt verkregen dan de vrijstelling, zoals bij een **drempelvrijstelling** wel het geval is.

Vrijstellingen schenkingsrecht 2009

Kinderen € 4.556 (voetvrijstelling)
Kinderen 18 – 35 jaar Eenmalig € 22.760 (voetvrijstelling)
Overige verkrijgers € 2.734 (drempelvrijstelling)

Vrijstellingen successierecht 2009

Echtgenoten € 532.570 (voetvrijstelling)
Samenwoners € 106.510 – 532.570 afhankelijk duur samenwoning (voetvrijstelling)
Kinderen >= 23 jaar € 10.323 mits verkrijging < € 27.309 (gemengde voet/drempelvrijstelling)
Kinderen < 23 jaar € 4.556 per jaar beneden 23 jaar met minimum van € 10.323 (voetvrijstelling)
Invalide Kinderen € 4.556 per jaar beneden 23 jaar met minimum van € 13.658 en € 10.323 voor kinderen ouder dan 23 jaar (voetvrijstelling)
Ouders € 45.513 (voetvrijstelling)
Kleinkinderen € 10.323 (drempelvrijstelling)
Overige verkrijgers € 1.976 (voetvrijstelling)

Wat betekent dit voor verschillende groepen?

Partners

2010

De vrijstelling van erfbelasting gaat omhoog naar € 600.000. Het tarief bedraagt maximaal 20%. Tot € 118.000 geldt een tarief van 10%.

2009

Voor partners bedraagt de vrijstelling van successierecht € 532.570. Het tarief loopt op van 5% tot 27%.

Kinderen

2010

Vanaf 2010 bedraagt het tarief voor kinderen maximaal 20%. Voor een schenking of erfenis tot € 118.000 bedraagt het tarief 10%, voor het meerdere bedraagt het tarief 20%. De vrijstelling voor erfbelasting wordt € 19.000 en voor schenkbelasting bedraagt de vrijstelling jaarlijks € 5.000. De eenmalig verhoogde vrijstelling van schenkbelasting voor kinderen tussen 18 en 35 jaar wordt verhoogd van € 22.760 naar € 24.000. Deze eenmalige vrijstelling kan nog verder verhoogd worden naar € 50.000 indien de schenking wordt gebruikt voor de aankoop van een eigen woning of wordt gebruikt voor een studie. Voor zieke en gehandicapte kinderen komt een vrijstelling voor de erfbelasting van € 57.000.

2009

Voor kinderen loopt het tarief op van 5% tot 27%. De vrijstelling van successierecht voor kinderen bedraagt € 10.323 mits de ontvangen erfenis niet meer dan € 27.309 bedraagt. Voor schenkingen geldt een jaarlijkse vrijstelling van € 4.556. Verder geldt er een eenmalig verhoogde vrijstelling bij schenkingen voor kinderen tussen 18 en 35 jaar van € 22.760.

Kleinkinderen

2010

De vrijstelling voor de erfbelasting wordt € 19.000. Tot € 118.000 bedraagt het tarief 18%, daarboven is het 36%.

2009

Voor kleinkinderen geldt een vrijstelling van successierecht van € 10.323 mits ook niet meer dan dat bedrag wordt verkregen. Het tarief varieert tussen de 8% en 43,2%.

Nichten, neven en derden

2010

Het tarief bedraagt 30% over de eerste € 118.000. Over het meerdere is 40% verschuldigd. De vrijstelling voor de schenk- en erfbelasting bedraagt € 2.000.

2009

Het tarief voor deze groep varieert tussen de 41% en 68%. De vrijstelling voor successierecht bedraagt € 1.976.

Partnerbegrip

Vanaf 1 januari 2010 kwalificeren als partners:

- Gehuwden en daarmee gelijkgestelde geregistreerde partners (gescheiden van tafel en bed= ongehuwd)
- Ongehuwden, indien wordt voldaan aan alle 5 de volgende voorwaarden:
 - a) Beiden meerderjarig;
 - b) Gezamenlijke huishouding volgens de basisadministratie persoonsgegevens;
 - c) Wederzijdse zorgverplichting aangegaan bij notariële akte;
 - d) Geen bloedverwant in de rechte lijn;
 - e) Geen meerrelaties

Uitzonderingen hierop:

 - 1) Aan voorwaarde c hoeft niet voldaan te worden, mits personen 5 jaar samenwonen;
 - 2) Aan voorwaarde d hoeft niet voldaan te worden, mits een van de partners mantelzorger is (dat wil zeggen: als een mantelzorgcompliment is ontvangen)

Algemeen nut beogende instellingen (ANBI's)

De ANBI-regeling houdt in dat de giften aan ANBI's aftrekbaar zijn in de inkomstenbelasting of de vennootschapsbelasting. Daarnaast zijn de verkrijgingen door een ANBI of van een ANBI vrijgesteld van schenk- en erfbelasting. Deze fiscale voordelen gelden in 2009 en blijven in 2010 gelden voor ANBI's.

Per 1 januari 2010 verandert de norm om als ANBI aangemerkt te worden.

Voortaan moet een instelling om als ANBI aangemerkt te worden voor ten minste 90% het algemeen nut beogen. Dit was tot 1 januari 2010 slechts 50%.

Daarnaast komt er een integriteitstoets. De belastinginspecteur kan de ANBI-beschikking weigeren of intrekken. Dit kan indien de ANBI zelf, een bestuurder of een feitelijk leidinggevende van een ANBI, dan wel een voor de ANBI gezichtsbepalend persoon in de afgelopen vier jaar door een Nederlandse strafrechter onherroepelijk is veroordeeld wegens aanzetten tot haat, aanzetten tot geweld of gebruik van geweld.

De tot 31 december 2009 afgegeven ANBI-beschikkingen vervallen van rechtswege per 1 februari 2010. Alle bestaande ANBI's hebben een formulier ontvangen waarop ze kunnen aangeven of ze aan de voorwaarden voldoen om als ANBI nieuwe stijl aangemerkt te worden. Als een ANBI op het formulier aangeeft aan de nieuwe voorwaarden te voldoen en het formulier voor 6 januari 2010 heeft teruggestuurd, dan wordt haar ANBI-status na 1 februari 2010 voortgezet. In alle andere gevallen zal de ANBI-status vervallen.

Sociaal belang behartigende instellingen (SBBI's)

De vrijstelling voor amateursportinstellingen en niet commerciële dorpshuizen in de Successiewet vervalt per 1 januari 2010. In plaats daarvan komt er een nieuwe vrijstelling voor SBBI's. Een SBBI is een instelling (doorgaans een vereniging) waarbij het particuliere belang van instelling en leden wordt behartigd, waarmee het sociaal belang wordt gediend. Gedacht kan worden aan dorpshuizen, hobbyclubs, personeelsverenigingen, jeugdgroepen en buurtverenigingen. De vrijstelling voor SBBI's houdt in dat die instellingen zijn vrijgesteld van schenk- en erfbelasting.

Afgezonderde particuliere vermogens (APV's)

Een APV is een afgezonderd vermogen waarmee vooral een particulier belang wordt gediend. Hierbij kan gedacht worden aan trusts en buitenlandse stichtingen. Nederlandse belastingplichtigen kunnen betrokken zijn bij een APV, als oprichter of als begunstigde. Het vermogen in trusts en stichtingen wordt doorgaans niet aangegeven bij de Belastingdienst. De oprichter vindt dat het ingebrachte vermogen niet meer van hem is en de begunstigten geven niets aan omdat zij vinden dat zij nog niets hebben. Op deze manier zweeft het vermogen en wordt het nergens belast; ook niet bij de trust of de stichting zelf. Gevolg is dat er jaarlijks geen (inkomsten)belasting wordt geheven over het vermogen en bij overlijden van een betrokkene wordt geen erfbelasting geheven.

Vanaf 1 januari 2010 komt er een eenvoudig en helder systeem van fiscale transparantie. Dat wil zeggen dat door de APV's heen wordt gekeken. Als een inbrenger bijvoorbeeld zijn spaargeld inbrengt in een APV dan blijft dit spaargeld belast in box 3 bij de inbrenger. De inbreng in het APV is niet belast met schenkbelasting. Overlijdt de inbrenger dan erven zijn erfgenamen het vermogen in het APV: zij geven dan ieder hun deel van het vermogen in het APV aan in box 3. jaarlijks is dus inkomstenbelasting verschuldigd. Schenkt een APV dan is dit belast met schenkbelasting. Overlijdt de inbrenger of diens erfgenaam dan wordt erfbelasting geheven. Analooq geldt hetzelfde voor een aanmerkelijk belang-pakket in box 2. Hoort een aanmerkelijk belang (5% of meer van de aandelen in een BV) tot het vermogen van het APV dan geeft de inbrenger dit aandelenpakket aan in box 2 en na zijn overlijden behoort het aandelenpakket tot het box 2 vermogen van zijn erfgenamen. Er bestaan enkele uitzonderingen op de regeling. De belangrijkste is het geval dat het APV zelfstandig in de belastingheffing wordt betrokken naar een redelijk tarief van ten minste 10%. In die situatie wordt het vermogen niet toegerekend aan de inbrenger. Op 1 januari 2010 al bestaande APV's vallen ook onder de nieuwe regeling. Gemaakte afspraken tussen de inspecteur en de betrokkenen worden gerespecteerd.

Bedrijfsopvolgingsregeling (BOR)

De vrijstelling voor ondernemingsvermogen gaat omhoog van 75% naar 83%. Verkrijgingen van objectieve ondernemingen met een waarde tot € 1 miljoen zijn voor 100% vrijgesteld. Voor ondernemingen die meer waard zijn dan die € 1 miljoen geldt voor het meerdere verkregene de 83% vrijstelling. Voor de belasting die dan eventueel nog is verschuldigd (veelal tariefgroep I tegen een tarief van 10-20%) kan 10 jaar uitstel van betaling worden verkregen.

Afschaffen recht van overgang

Het recht van overgang wordt afgeschaft. In bijzondere gevallen kon tot 1 januari 2010 ook successierecht worden geheven als de overledene op het moment van overlijden buiten Nederland woont. Dit is bijvoorbeeld het geval als hij onroerende zaken in Nederland naliet. Over de waarde daarvan werd dan het zogenoemde recht van overgang geheven bij de verkrijger, ongeacht waar deze woont. Dit is een belasting die te vergelijken is met het erfbelasting.

Ficties

Ficties beogen situaties in de belastingheffing te betrekken die juridisch geen, maar economisch wel een verkrijging zijn. De bestaande bepalingen worden naar de huidige stand van zaken aangepast. Een aantal uitspraken van de Hoge Raad wordt gerepareerd: de overdracht tegen juist lonende exploitatiewaarde (van boerenbedrijf) wordt aangemerkt als een schenking en een verzekeringsuitkering wordt belast als de verzekeraar een familielid is.

Artikel 10 van de Successiewet beoogt uitholling van de nalatenschap tegen te gaan (dat is nu ook al het geval) en betreft vanaf 1 januari 2010 onder meer bepaalde ik-opa-testamenten en turbotestamenten in de heffing.

In andere fictiebepalingen wordt expliciet bepaald dat een verkoop met uitgestelde levering en het sluiten van een levensverzekering bij een familielid onder omstandigheden een erfrechtelijke verkrijging vormen.

Daarnaast wordt de zogenoemde 'herroepelijke schenking' voortaan minder constructiegevoelig gemaakt door het terug te krijgen schenkingsbelasting (vanwege de herroeping) voortaan te verminderen met het tussentijds genoten rendement.

Kortom: het wordt moeilijker om via constructies belastingheffing te ontwijken c.q. de nalatenschap uit te hollen.